

Preek 31 augustus 2025
HWS Ontmoetingskerk
1 Samuël 4:1b-22

Gemeente van Jezus Christus,

Je hoort het weleens: iemand vertelt over waarom hij of zij niet meer gelooft... Er was iets ergs aan de hand... De persoon bad... Maar het werd niet beter... En dus concludeert die persoon: God is er niet en dus geloof ik niet meer...

Als ik in gesprek ben met zo'n persoon dan heb ik altijd de neiging om voor God op te komen, om Hem te verdedigen als het ware. En soms is dat ook helemaal niet zo gek... Maar het is vaak ook goed om dat niet te doen... Wie ben ik dat ik God moet verdedigen? God kan ik niet verklaren dus waarom zou ik Zijn handelen moeten verdedigen, ik begrijp het zelf niet... En dat dan in een situatie van een ander die ik eigenlijk ook niet helemaal ken en begrijp... Het lijkt op de vrienden van Job. Job verloor alles. Hij was diep teleurgesteld in het geloof en begreep het niet... Zijn vrienden kwamen met makkelijke antwoorden... Maar die strooiden alleen maar meer zout in de wonden...

Als iemand teleurgesteld is in God is dat allereerst tussen God en die persoon zelf. En wij mogen aanmoedigen dat de relatie niet wordt afgesloten door de teleurgestelde mens. Zoek God, zoek antwoorden... Vind troost... Ga niet onderdoor aan die teleurstelling...

Ken jij zelf ook die ervaring? Dat je teleurgesteld was in God? Je hoopte... Je bad... Je dacht, je wist misschien wel: God zal dit nooit laten gebeuren... Maar het gebeurde wel... En jij bleef achter... In je verdriet... In je zorgen... In je teleurstelling... Ken jij die ervaring? Ben jij dat? Of is dat iemand in jouw omgeving? Het laat je vertwijfeld achter met grote geloofsvragen... Wie is God? Is Hij er wel? Is Hij wie Hij zegt te zijn? Is Hij wie ik denk dat Hij is?

Laatst nog... Ik sprak iemand die met het geloof was groot geworden. Ging elke zondag trouw naar de kerk. Hij geloofde echt vertelde hij me... Maar toen, hij was een jaar of zestien, werd zijn moeder ziek... Ernstig ziek... En hij bidden... Bidden... Bidden... Maar de moeder werd niet beter... Ze overleed... Verdriet... Gemis... Teleurstelling... In God teleurgesteld zijn... Ben jij dat? Was jij dat? Ik denk dat veel gelovigen dat gevoel in hun leven kennen... En dat nog meer gelovigen dat gevoel kennen als ze naar het journaal kijken... Waarom dit leed? Waarom verandert God het niet? En het gaat steeds maar door... Teleurstelling...

Bij het schrijven van deze preek voelde ik opnieuw de neiging opkomen om God te verdedigen tegen de teleurstellingen... Maar nogmaals, wie ben ik dat ik dat zou kunnen? Ik wil wel met je naar een Bijbelverhaal kijken. Een verhaal waarin God het onvoorstelbare laat gebeuren en de mens vertwijfeld achter blijft...

We hoorden net het verhaal van 1 Samuël 4. Het is een verhaal over een dieptepunt, een absoluut dieptepunt. Al enige tijd waren de Filistijnen de grote vijand van Israël. En nu staan er opnieuw twee legers tegenover elkaar. Er vindt een eerste slag plaats. Israël verliest en vierduizend man sterven... Een grote

nederlaag. De oudsten van het volk gaan bij elkaar ten rade: 'Hoe komt het dat de HEER ons vandaag tegen de Filistijnen een nederlaag heeft laten lijden?' In herinnering liggen nog de grootse overwinningen die God ooit aan het volk Israël geschonken heeft. Dat willen ze weer en dus moet de ark van het verbond komen. Met God bij hen kunnen ze niet verliezen en zullen ze een grote overwinning tegemoet gaan.

Hier spreekt geloof uit... Maar tegelijkertijd is het wel een heel verwrongen geloof... Het gaat hen niet om God, om Zijn liefde, om wie Hij is... Ze vragen God niet om Zijn hulp, ze bedenken niet dat ze hun afgoden moeten laten vallen... Nee, God is hun ogen niet meer dan een middel om een doel te behalen. God is in hun ogen niet meer dan een gebruiksvoorwerp die je tevoorschijn haalt wanneer je het nodig hebt. Je stofzuiger staat netjes opgeborgen in de kast tot je hem nodig hebt... Zo ook God in hun ogen... En dan is de ark niet een teken van Gods aanwezigheid... Maar dan is het slechts een houten kist met een gouden laagje eroverheen... Mooi om te zien, maar niet veel meer dan dat...

De ark komt aan bij het legerkamp. De Israëlieten zijn blij, de Filistijnen zijn angstig... God wordt erkend als de machtige... Maar nog steeds is Israël niet bereid om een persoonlijke relatie aan te gaan. De Filistijnen gaan met de moed der wanhoop tot de aanval over. En er vindt een vernietigende nederlaag voor Israël plaats.

Dertigduizend man komt om. Elke soldaat vlucht naar huis, het leger is dus vernietigd, de Filistijnen kunnen plunderend door Israël heen gaan. De priesters Chofni en Pinechas zijn omgekomen. Ook hun vader de hogepriester en rechter van Israël Eli sterft bij het horen van het nieuws. En de ark van het verbond is in handen van de Filistijnen. Het teken van Gods aanwezigheid bij Zijn volk is weg geroofd. Met andere woorden: God is weg. Het verhaal eindigt met de geboorte van een zoon bij een naamloze moeder. De zoon heet Ichabod, dat betekent geen eer... Geen heerlijkheid... Geen luister van God... Ichabod...

Zo ver kan God het laten gaan... Hij kan ons met onze zaak ten onder laten gaan... Misschien denk je weleens bij jezelf: Dit zal God in ieder geval nooit toestaan... Denk opnieuw... En denk vooral opnieuw aan hoe je God ziet? Zie jij Hem als een middel om jouw doel te behalen? Als ik maar genoeg bid, genoeg geef, genoeg dingen in de kerk doe dan moet God mij... Dat is een heel menselijke gedachtegang. We zien het ook terug in alle heidense afgodendiensten van vroeger.

In de Romeinse tijd werd hier in Nederland bijvoorbeeld de godin Nehalennia aanbeden. Zij werd in die tijd gezien als een beschermster voor handelsreizen. Als je dus op reis ging dan kon je naar de tempel van Nehalennia gaan en dan bracht je bijvoorbeeld een votiefsteen. Dat was een soort steen met een belofte erop. Op die steen stond je naam en je beloofde aan Nehalennia iets moois te geven als je weer veilig thuis was van je reis. En als dat dan gebeurde geloofde je dat Nehalennia jou beschermd had en dus had zij het geschenk, het offer verdient. Dat is handel... Dat is religie... Dat is geen relatie zoals God met ons wil. Je wil ook niet dat je man of je vrouw tegen je zegt: ik hou zoveel van jou, want jij geeft mij de mooiste sieraden, of

jij maakt het mogelijk dat ik een mooi huis heb... Nee... Ik hou van jou, om wie jij bent... Zo ook God...

De ark van het verbond zonder relatie is als een trouwring van iemand die steeds weer vreemd gaat... Betekenisloos... Een Bijbel op je nachtkastje is zinloos als er nooit in gelezen wordt. Een gebed als gewoonte mist haar kracht als je hart er niet achter zit... Wie is God voor jou? Is hij de levende, de liefdevolle, de aanwezige? Of hoort Hij er slecht zijdelings bij in je leven? Wie is God voor jou?

Israël lijdt een vernietigende nederlaag en de ark wordt buit gemaakt. God kan ons met onze zaak ten onder laten gaan. Maar hier lijkt het nog veel verder te gaan. Het heeft er de schijn van dat niet alleen Israëls zaak, maar ook Gods zaak verloren gaat. Immers niet alleen het volk wordt verslagen maar ook de ark wordt buitgemaakt door de Filistijnen. Dat is een wezenlijke trek in dit verhaal. Zo ver kan God het laten komen, dat Hij verloren schijnt te zijn. God die weg is bij Zijn volk. God die verloren heeft... Ichabod... Weg is de eer...

En niet alleen in 1 Samuël 4... Opnieuw later rond de ballingschap... In Ezechiël 10 lezen we bijvoorbeeld hoe de heerlijkheid, de eer, de chabod van de Heer de tempel verlaat. Het wordt Ichabod, zonder eer. God is weg...

En zo vat de naam van die pasgeboren jongen de situatie van Israël goed samen. Ichabod... Zonder eer, zonder God. En is dat niet typisch de menselijke situatie? Wij leven zonder God en Zijn gebod. En wanneer je dat doet merken we dat allemaal. Het leven schuurt, het leven doet pijn, we missen de kern... Of we kennen de kern wel... Maar leven er langs heen... Niet in het centrum, maar aan de rand... Hoe is dat voor jou? Geloof jij in een persoonlijke God? Of niet? Of wel, maar in de praktijk toch vaak ook weer niet...

Als we dan langs God heen leven, bedenk dan eens hoe groot God is. Stel de afstand van de aarde tot de zon is zo groot als de dikte van 1 a4tje.. De zon is de meest dichtstbijzijnde ster vanaf de aarde... De eerstvolgende ster is Proxima Centauri. Als we nog steeds uitgaan van dat ene a4tje voor de afstand tot de zon, dan hebben we nu een stapel papier van zo'n 750 a4tjes nodig... Voor de dichtstbijzijnde ster na de zon... Als we nog verder gaan hebben we uiteindelijk een kilometers en kilometers hoge stapel papier nodig... Laat dat eens tot je doordringen... Zo groot is het universum, nog veel groter zelfs... God heeft dat gemaakt. En dan aan jou de vraag... Is die God, die het universum gemaakt heeft, jouw assistent, of jouw doel? Jouw assistent of jouw doel?

De geboorte van Ichabod, geen eer... In Lucas 2 staat het verhaal van de geboorte van Jezus. Daarin gaat het ook over Chabod, eer, luister, heerlijkheid, maar dan in de Griekse vertaling. De stralende luister van de Heer. Dat is Immanuël, God met ons. De ark van het verbond was een teken van de aanwezigheid van God. Maar Jezus is God met ons...

En de mens kruisigde Hem. Ichabod, weg is de eer. Zo ver gaat God... God lijkt te verliezen... De volgelingen van Jezus zijn verdrietig, kapot, teleurgesteld... Maar juist door de nederlaag heen wint God. Toen Jezus stierf scheurde het voorhangsel van de tempel... Niet omdat God weg was, maar omdat God met

ons is. Zijn heerlijkheid, Zijn eer is met Hem. Jezus leeft, is opgestaan. En Hij maakt van Ichabod Chabod. Eer, heerlijkheid, Gods stralende luister is met ons...

Op de Nieuwe Wereld aan het eind van de tijd zal dat algemeen zijn, we lezen in Openbaring 21 over het Nieuwe Jeruzalem: De stad heeft het licht van de zon en de maan niet nodig: over haar schijnt Gods luister, en het lam is haar licht. Chabod alom, God overal. Dat is de toekomst...

En nu? Wij geloven in Immanuël, Jezus Christus, God met ons. En Hij belooft ook dat Hij met ons is: 'Ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld.' Als teken van die belofte brandt nu bijvoorbeeld ook de paaskaars. God is er... Hier... In jouw leven... Maar het is steeds weer aan ons de keuze: zie jij Jezus als het centrum, het doel van je leven? Bouw je een relatie met Hem op? Leef je met Hem? Dan is de paaskaars ook een krachtig teken. Net als de ark van het verbond. Hij is er. Chabod, Gods eer...

Of zie je God vooral als een hulpmiddel in je leven. Hij die het kan... En als je maar goed genoeg je best doet dat je het ook verdient dat Hij het doet... Hoe kijk jij naar God? Hoe kijk jij naar Christus?

En hoe je ook naar Hem kijkt... Hij kan je nog steeds teleurstellen... Jij denkt: dit wil ik, dit moet ik... Maar God geeft het niet... Dat kan heel moeilijk zijn... Dat is heel moeilijk... Teleurstelling... Zeker als het richting God is. Maar laat Hem dan niet los... Jij begrijpt niet waarom God iets wel of niet doet... Natuurlijk begrijp jij dat niet, jij bent een mens en Hij is de schepper van het universum. Israël begreep ook niets van de ark die gestolen werd...

Maar God gaat door. In 1 Samuël 4 wordt de ark geroofd. God brengt Hem zelf weer terug. En 1 Samuël 7 vindt er opnieuw een slag plaats tussen de Israëlieten en de Filistijnen. Opnieuw op dezelfde plek. Maar deze keer had Israël gebeden, de afgoden waren weggedaan... En Israël overwon, met God. Chabod.

Ook in je teleurstelling, in je verdriet. Laat God niet los. Houd hem vast. Net als Job. Hij die alles verloor. Vond troost bij God. En het was goed.

God doet niet altijd wat wij van Hem verwachten, wat wij van Hem willen. Dat kan veel pijn doen. Maar in dat verdriet, in die pijn, in die teleurstelling, mogen we God zoeken. En Hem vinden. God spreekt tegen het volk in de ballingschap, in de Ichabod: 'Mijn plan met jullie staat vast – spreekt de HEER: Ik heb jullie geluk voor ogen, niet jullie ongeluk; Ik zal je een hoopvolle toekomst geven.' Geloof jij dat? In je teleurstelling, in je strijd: 'Ik zal je een hoopvolle toekomst geven.'

God belooft ons niet dat wij altijd krijgen waar wij op hopen, wat wij willen... Maar Hij belooft wel meer dan dat. Hij geeft zichzelf. Immanuël, God met ons. Jezus stierf, God verloor, om ons te laten leven, om ons te laten winnen. Leef met Hem. Leef met Jezus en vind Gods heerlijkheid. Halleluja, amen.

Met eventuele reacties op deze preek kunt u terecht bij ds. Stefan Honing. stefanhoning@gmail.com of 06-48883410